

Terminsbetyg i årskurs 6, våren 2015

I den här promemorian beskrivs terminsbetygen i årskurs 6 vårterminen 2015 utifrån den officiella statistiken.¹ Statistiken ska avspegla elevernas betyg satta i årskurs 6 fram till och med den 18 juni.

Skolverket har begärt in uppgifter från huvudmän och skolenheter via Statistiska centralbyrån (SCB). Bakgrundsinformation har kopplats på från Registret över totalbefolkningen samt Utbildningsregistret.

Terminsbetyg i årskurs 6 infördes läsåret 2012/13. Syftet med att införa betyg från årskurs 6 var att förbättra uppföljningen av elevers kunskapsutveckling och därmed möjligheten att fånga upp elever som behöver extra stöd. Betygen är tänkta att möjliggöra en ökad tydlighet i informationen om elevernas kunskapsutveckling till elever, vårdnadshavare och beslutsfattare.²

Betygsättningen ska bygga på en bedömning av de kunskaper eleven inhämtat till och med den aktuella terminen och kunskaperna ställs i relation till de kunskapskrav som finns för årskurs 6.³

I vilka ämnen får eleverna betyg i årskurs 6?

I årskurs 6 ska eleverna få betyg i alla ämnen de läst under året. Undantaget är moderna språk som betygssätts först från och med årskurs 7.⁴ I natur- och samhällsorienterande ämnen kan skolor besluta att antingen sätta ett sammanfattande blockbetyg eller ämnesbetyg. Beslutet ligger hos rektor och ska utgå ifrån huruvida undervisningen i huvudsak varit ämnesövergripande eller inte.⁵

I kursplanerna finns syfte och centralt innehåll med tillhörande kunskapskrav för vad eleverna ska ha lärt sig fram till och att de avslutar årskurs 6 och 9.⁶ Detta innebär i praktiken att alla (obligatoriska) ämnen ska ha behandlats då eleverna

¹ I redovisade resultat ingår enbart betyg satta enligt det mål- och kunskapsrelaterade systemet. Internationella skolor ingår därmed inte.

² Se Prop. 2009/10:219, *Betyg från årskurs 6 i grundskolan*. Se även Skolverkets juridiska vägledning om betyg i årskurs 6: <http://www.skolverket.se/regelverk/juridisk-vagledning/betyg-i-arskurs-6-1.169619>

³ 10 kap. 19 § skollagen (2010:800).

⁴ Modernt språk kan eleverna läsa i årskurs 6 men betygssätts först höstterminen i årskurs 7. Se 10 kap. 15 § skollagen (2010:800).

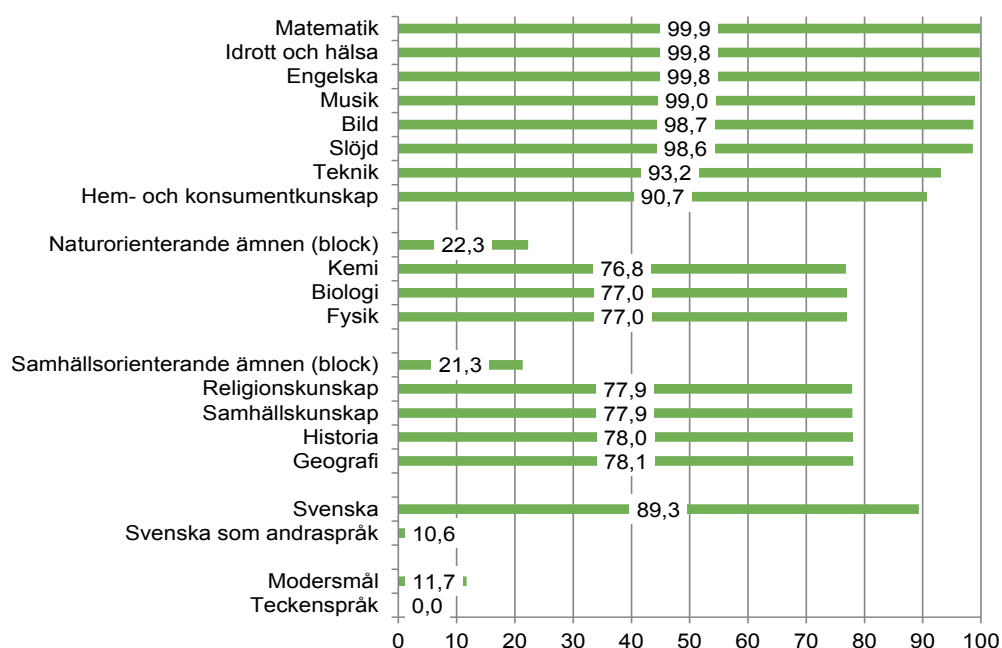
⁵ 10 kap. 15 §, 12 kap. 15 §, 13 kap. 16 § skollagen (2010:800). Om eleverna får blockbetyg i natur- eller samhällsorienterande ämnen räknas detta i statistiken som ett ämne eller betyg.

⁶ Se *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*.

avslutar årskurs 6. Alla ämnen behöver dock inte läsas i varje årskurs.⁷ Har ett ämne inte lästs under årskurs 6 sätts därmed inget betyg i ämnet.⁸

Antalet ämnen eleverna läser och betygsätts i kan alltså variera, både på grund av att natur- och samhällsorienterande ämnen kan läsas som block eller enskilda ämnen, och på grund av att vissa ämnen inte varit schemalagda under årskurs 6. Diagram 1 visar andelen elever som uppges ha läst respektive ämne under årskurs 6. Även elever med anpassad studiegång i ett eller flera ämnen ingår.

Diagram 1. Andel elever som läst i respektive ämne under årskurs 6, våren 2015.

Avser elever med A–F, streck eller anpassad studiegång i respektive ämne.

Som diagrammet visar läser knappt en fjärdedel av eleverna natur- och/eller samhällsorienterande ämnen som block. Sedan föregående år har andelen som läser i block minskat något, från 25,7 procent i NO och 24,6 procent i SO till 22,3 procent i NO respektive 21,3 procent SO.

Drygt tio procent av eleverna följer kursplanen i svenska som andraspråk. Andelen har ökat marginellt från föregående år.

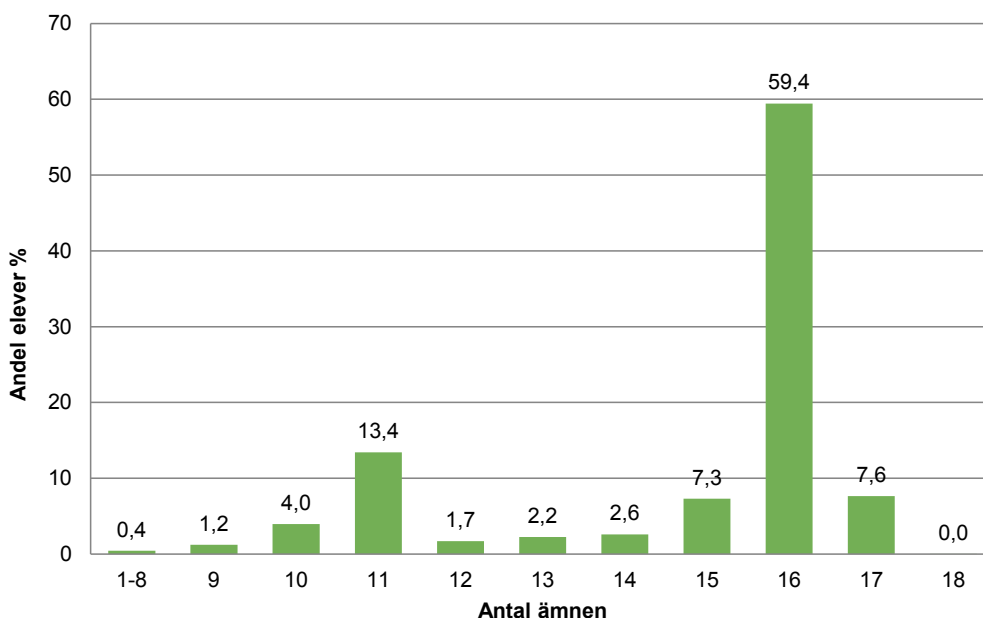
Att huvudmän och skolor väljer att förlägga undervisningen på olika sätt innebär att antalet ämnen eleverna har fått undervisning i kan variera mellan olika län, kommuner, skolenheter, klasser, grupper och elever.

⁷ I 9 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) samt Bilaga 1 i skollagen (2010:800) regleras minsta antalet undervisningstimmar eleven ska ha fått i respektive ämne då eleven avslutar årskurs 9. Någon övrig reglering för hur undervisningstiden ska organiseras finns ej.

⁸ 3 kap. 16 §, skollagen (2010:800); 6 kap. 12 §, skolförordningen (2011:185).

Diagram 2 visar hur många ämnen eleverna enligt uppgift läst under årskurs 6, läsåret 2014/15. Även elever med anpassad studiegång ingår.

Diagram 2. Antal lästa ämnen, läsåret 2014/15.

Avser elever med A–F, streck eller anpassad studiegång.

Det vanligaste är att eleverna läst samtliga obligatoriska ämnen med NO och SO som block (vilket blir 11 ämnen) eller med de enskilda NO- och SO-ämnena (vilket blir 16 ämnen). Det är 27 procent av eleverna som läst ett annat antal ämnen än det vanliga 11 eller 16 ämnen.⁹ Andelen elever som läser 16 ämnen har ökat något jämfört med föregående läsår. Det till följd av att färre elever läser NO- och SO-ämnena som block.

Resultat från elevernas terminsbetyg

Våren 2015 samlades terminsbetygen in för 103 614 elever. Totalt gick 17 procent av eleverna i en fristående skola.

Betyg sätts utifrån kunskapskraven i kursplanerna. Kunskapskraven är kopplade till respektive ämnes centrala innehåll och syfte. Elevernas kunskaper bedöms utifrån betygsskalan A-F, där A-E är godkända betyg och F är ett ej godkänt betyg. Har betyg inte kunnat sättas på grund av att eleven varit frånvarande markeras detta med ett streck (-) i betygskatalogen.¹⁰

⁹ 37 elever hade enligt inrapporterad uppgift inte läst något ämne. Dessa elever ingår inte i beräkningarna.

¹⁰ I 2013 års insamling fanns brister som gjorde att det inte gick att särskilja elever med streck (-), från elever som av andra orsaker inte fått betyg i något ämne. Elever med streck var därför inte inkluderade i statistikredovisningen för våren 2013, men ingår i statistikredovisningen för 2014 och 2015. Inga andelsberäkningar är därmed jämförbara med 2013 års resultat.

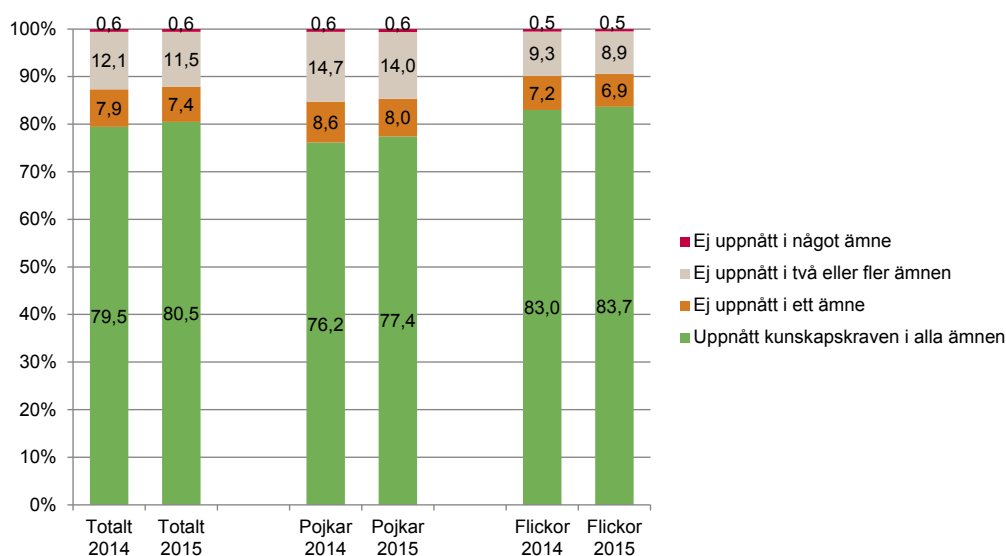
Andel som uppnått kunskapskraven

Våren 2015 har 80,5 procent av eleverna uppnått kunskapskraven för lägst betyget E i alla ämnen de läst.¹¹ Det är 7,4 procent av eleverna som inte uppnått kunskapskraven i ett ämne, 11,5 procent som inte uppnått i två eller flera ämnen och 0,6 procent som inte har uppnått kunskapskraven i något ämne alls.

Till dem som inte uppnått kunskapskraven räknas elever med ett F eller ett streck i betygskatalogen, samt elever med anpassad studiegång. Syftet med att inkludera elever med anpassad studiegång är att försöka fånga bilden av hur stor andel som uppnår kunskapskraven för godkända betyg (A–E) i de ämnen som eleverna skulle ha läst om de följt ordinarie undervisning.

I diagram 3 visas andelen elever som uppnått respektive inte uppnått kunskapskraven för lägst betyget E våren 2014 och våren 2015. Resultaten visas totalt samt för pojkar respektive flickor.

Diagram 3. Andel elever som inte uppnått kunskapskraven i ett, två eller flera eller i något ämne, åren 2014 och 2015.

Andelsberäkningarna utgår ifrån elever med A–F, streck eller anpassad studiegång.

Andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har ökat med 1 procentenhet sedan föregående läsår. Bland pojkarna har andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen ökat med 1,2 procentenheter, från 76,2 procent till 77,4 procent. Bland flickorna har andelen ökat med 0,7 procentenheter, från 83,0 procent till 83,7 procent. Såväl andelen som inte uppnått kunskapskraven i ett ämne som andelen som inte uppnått i två eller fler ämnen har minskat. Våren 2015 avslutade 576 elever årskurs 6 utan ett godkänt betyg i något ämne alls. Det motsvarar mindre än 1 procent av eleverna och andelen är oförändrad från föregående läsår.

¹¹ Med alla ämnen avses samtliga ämnen som respektive elev enligt inrapporterad uppgift ska ha läst. Även ämnen där eleven haft anpassad studiegång är inkluderade.

Det finns en grundläggande svårighet i att analysera andelen elever som uppnått eller inte uppnått kunskapskraven (A–E) i alla ämnen. Svårigheten ligger i att eleverna läser olika ämnen och olika många ämnen. Detta varierar både inom och mellan skolenheter. Andelen som uppnår kunskapskraven i alla ämnen varierar beroende på hur många och vilka ämnen eleverna har läst. T.ex. har elever som läst NO och SO som block generellt uppnått kunskapskraven i högre grad än elever som läst respektive natur- och samhällsorienterande ämne. Vad skillnaden beror på går inte att säga utifrån statistiken, men att skillnaden finns och att skolor väljer att organisera sin verksamhet på olika sätt behöver tas hänsyn till vid analys utifrån måtten.

I tabell 1 visas andelen elever som uppnått kunskapskraven i respektive ämne. Till dem som inte uppnått kunskapskraven räknas elever med ett F eller ett streck i betygskatalogen. Beräkningen skiljer sig alltså från ovan, där också elever med anpassad studiegång ingår. Beräkningarna för respektive ämne avser fånga andelen elever som uppnått godkända betyg (A–E) i ämnet, av de elever som läst ämnet.

Tabell 1. Andel elever (%) som uppnått kunskapskraven (A-E) i respektive ämne, våren 2015. Visat totalt samt för flickor och pojkar. Sorterat från högst till lägst andel (totalt).

Ämne	Antal elever (A–F, streck)	Totalt	Flickor	Pojkar
Slöjd	101 211	98,2	98,9	97,6
Bild	101 299	98,1	98,9	97,4
Hem- och konsumentkunskap	92 981	98,0	98,6	97,3
Musik	101 495	97,7	98,5	96,9
Teknik	95 230	96,7	97,4	96,0
Svenska	92 018	95,3	97,6	93,0
Naturorienterande ämnen, blockbetyg	22 823	95,2	96,0	94,4
Samhällsorienterande ämnen, blockbetyg	21 870	95,1	96,3	94,0
Biologi	78 661	95,0	96,3	93,8
Samhällskunskap	79 680	94,9	96,0	93,8
Idrott och hälsa	102 491	94,7	94,9	94,6
Religionskunskap	79 588	94,7	96,1	93,3
Fysik	78 626	94,5	95,6	93,4
Kemi	78 405	94,4	95,7	93,1
Geografi	79 812	94,3	95,4	93,3
Historia	79 748	94,1	95,4	92,9
Engelska	102 344	92,2	93,0	91,4
Modersmål	12 060	92,2	93,1	91,2
Matematik	102 602	91,3	92,4	90,2
Svenska som andraspråk	10 740	66,4	71,6	61,7

Andelsberäkningarna utgår ifrån elever med A–F, eller streck. Ämnet teckenspråk redovisas inte pga. få elever.

De ämnen där störst andel elever uppnått godkända betyg (A–E) är slöjd, bild, hem- och konsumentkunskap, följt av musik. Det ämne där lägst andel uppnått

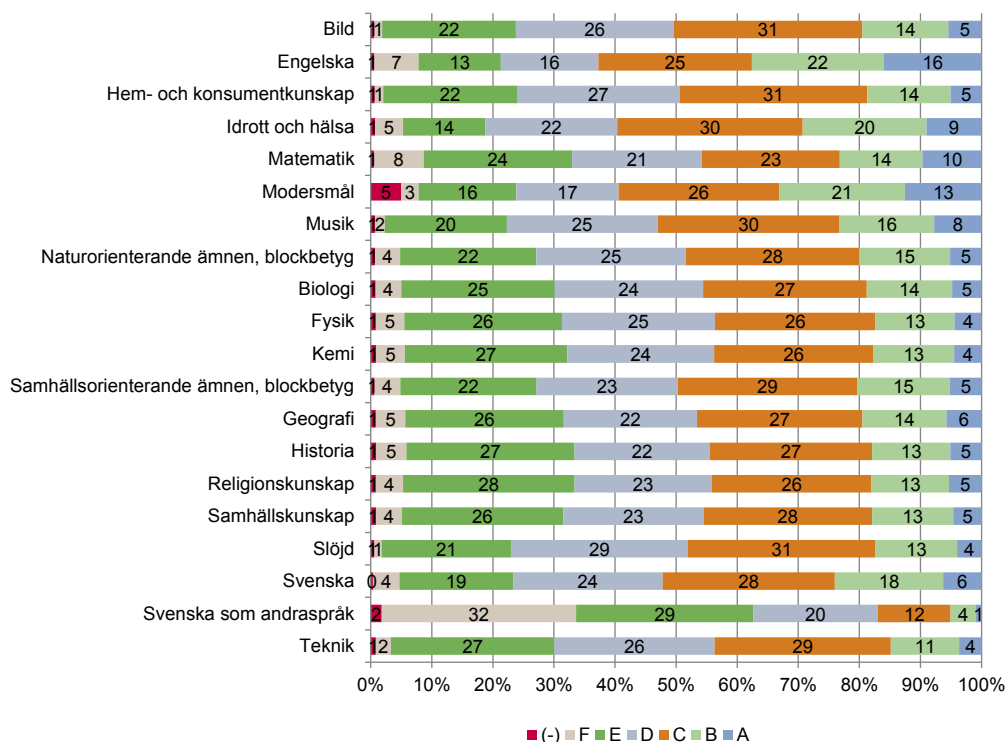
kunskapskraven är svenska som andraspråk, följt av matematik. Flickorna har uppnått kunskapskraven (A–E) i högre grad än pojkarna i samtliga ämnen. Störst skillnad mellan flickorna och pojkarna är det i svenska som andraspråk och i svenska. Minst är skillnaden i idrott och hälsa.

Andelen elever som uppnått kunskapskraven (A–E) i respektive ämne är relativt oförändrad jämfört med 2014. Störst förändring har skett i ämnet engelska där andelen ökat med en procentenhet sedan föregående år.

Elevernas ämnesbetyg

Nedan presenteras resultaten utifrån betygsstegen A–F samt streck (-). Betygssteget A är det högsta godkända betyget och E är det lägsta godkända betyget i betygsskalan. Betyget F står för ej godkänt betyg, medan streck anges då betyg inte kunnat sättas på grund av att eleven varit frånvarande från undervisningen. Diagram 4 visar fördelningen av elevernas betyg i respektive ämne. Då alla elever inte behöver ha läst alla ämnen i årskurs 6 baseras andelarna på olika stort antal elever.

Diagram 4. Betygsfördelning (%) i respektive ämne, våren 2015.

Ämnet teckenspråk redovisas inte pga. få elever

Andelen elever med de högre betygen i betygsskalan C, B och A har ökat i de flesta ämnen sedan föregående år. Andelen elever med streck eller F skiljer sig marginellt från föregående år. Bara i svenska som andraspråk har andelen elever med betyget F ökat med över en procentenhet jämfört med 2014.

Resultatet av betygsfördelningen inom respektive ämne avspeglas i den genomsnittliga betygspoängen. Beräkningarna av den genomsnittliga betygspoängen utgår från elever med betyg A–F i respektive ämne. Den högsta möjliga betygspoängen är 20 poäng och den lägsta är 0 poäng. En hög genomsnittlig betygspoäng speglar att en stor andel elever har uppnått höga betyg, och en låg genomsnittlig betygspoäng speglar en stor andel elever med låga betyg. Tabell 2 visar den genomsnittliga betygspoängen i respektive ämne läsåret 2014/15.

Tabell 2. Genomsnittlig betygspoäng i respektive ämne, våren 2015. Visat totalt samt för flickor och pojkar. Sorterat från högst till lägst genomsnittlig betygspoäng (totalt).

Ämne	Antal elever (A–F)	Totalt	Flickor	Pojkar
Modersmål	11458	14,5	14,9	14,0
Engelska	101741	14,2	14,4	14,0
Idrott och hälsa	101744	14,1	14,1	14,0
Musik	100790	13,9	14,8	13,1
Bild	100683	13,7	14,9	12,5
Hem- och konsumentkunskap	92364	13,6	14,6	12,6
Slöjd	100630	13,6	14,5	12,6
Svenska	91670	13,6	14,8	12,4
Naturorienterande ämnen, blockbetyg	22659	13,3	13,8	12,8
Samhällsorienterande ämnen, blockbetyg	21732	13,3	14,0	12,7
Biologi	78028	13,1	13,7	12,5
Teknik	94437	13,1	13,5	12,7
Geografi	79141	13,0	13,6	12,5
Samhällskunskap	78968	13,0	13,6	12,4
Kemi	77705	12,9	13,4	12,4
Fysik	77961	12,9	13,3	12,5
Historia	79033	12,9	13,5	12,3
Religionskunskap	78911	12,9	13,7	12,2
Matematik	102082	12,8	13,2	12,5
Svenska som andraspråk	10547	8,3	9,3	7,4

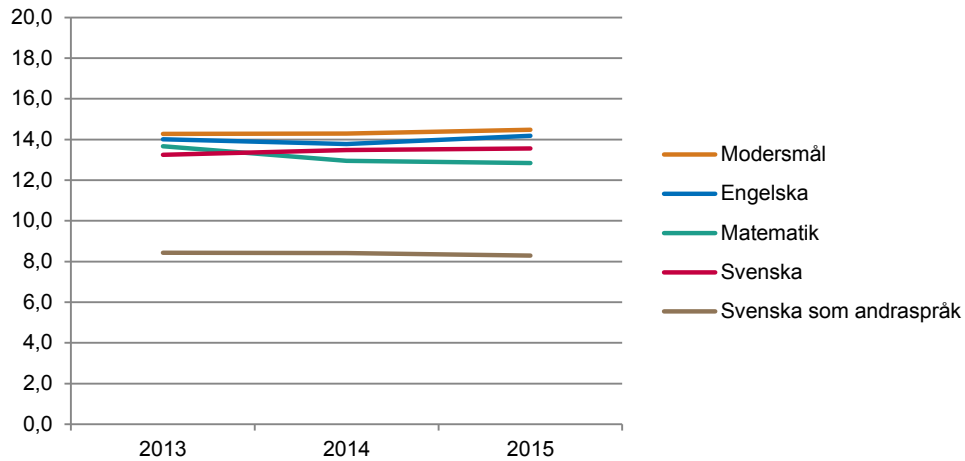
Beräkningarna utgår ifrån elever med A–F. Betygssteget F ger 0 poäng, E ger 10 poäng, D ger 12,5, C ger 15, B ger 17,5 och A ger 20 poäng. Ämnet teckenspråk redovisas inte pga. få elever.

Betygsspoängen visar att betygen i genomsnitt är högst i ämnena modersmål, engelska och idrott och hälsa. Lägst betyg har eleverna uppnått i svenska som andraspråk och i matematik. Flickorna har i genomsnitt högre betyg än pojkarna i alla ämnen. Minst skillnad mellan flickorna och pojkarna är det i idrott och hälsa, engelska och matematik.

Den genomsnittliga betygspoängen går till skillnad från andelsmåttan att jämföra med resultaten från våren 2013. Det beror på att streck (-) inte är inkluderat i beräkningen, utan måttet utgår endast ifrån betygen A–F. Diagram 5–8 nedan visar den förändring som skett i den genomsnittliga betygspoängen från våren 2013 till

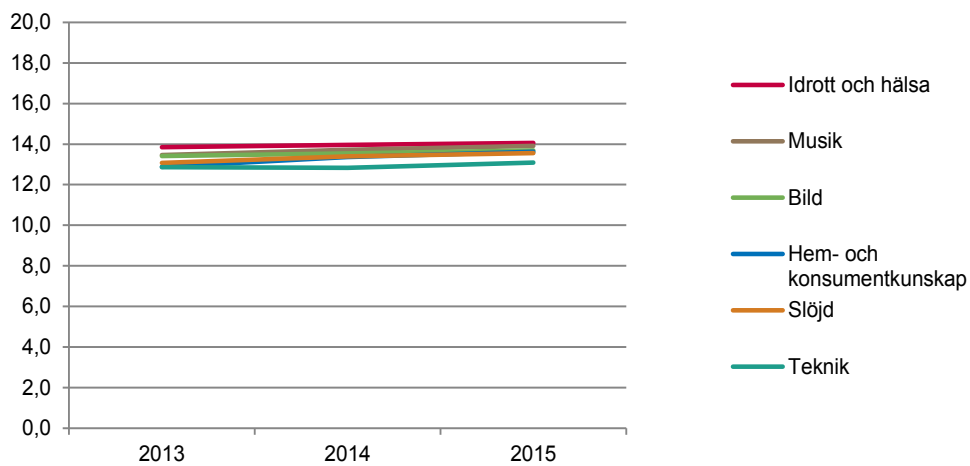
våren 2015. Ämnena har delats in i fyra olika diagram för att underlätta överblicken av förändringen i de olika ämnena.

Diagram 5. Förändring i den genomsnittliga betygspoängen i ämnena modersmål, engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk, åren 2013–2015.

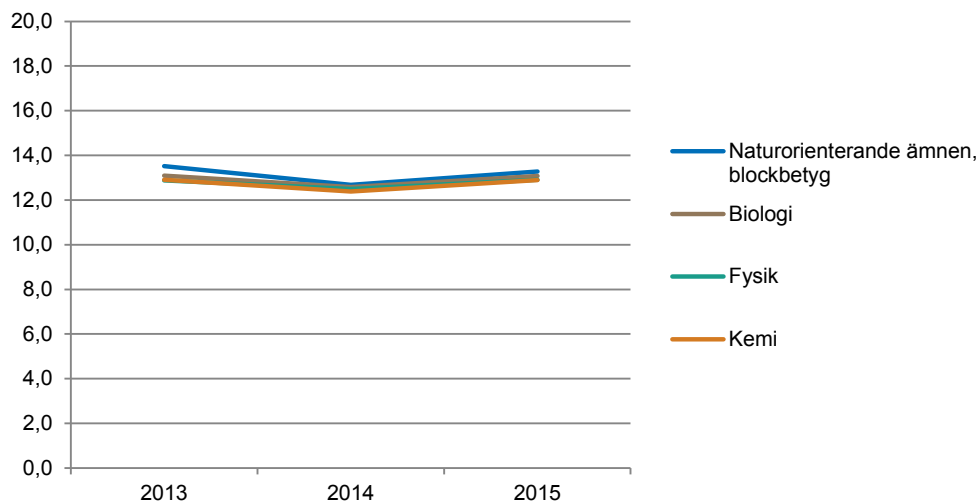
Beräkningarna utgår ifrån elever med betygen A–F.

Diagram 6. Förändring i den genomsnittliga betygspoängen i ämnena idrott och hälsa, musik, bild, hem- och konsumentkunskap, slöjd och teknik, åren 2013–2015.

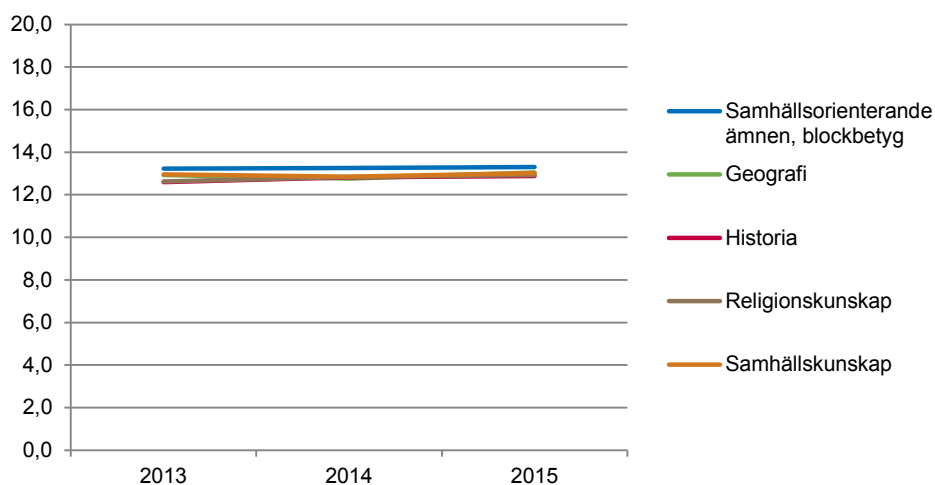
Beräkningarna utgår ifrån elever med betygen A–F.

Diagram 7. Förändring i den genomsnittliga betygspoängen i de naturorienterande ämnena som block samt som enskilda ämnen, åren 2013–2015.

Beräkningarna utgår ifrån elever med betygen A–F.

Diagram 8. Förändring i den genomsnittliga betygspoängen i de samhällsorienterande ämnena som block samt som enskilda ämnen, åren 2013–2015.

Beräkningarna utgår ifrån elever med betygen A–F.

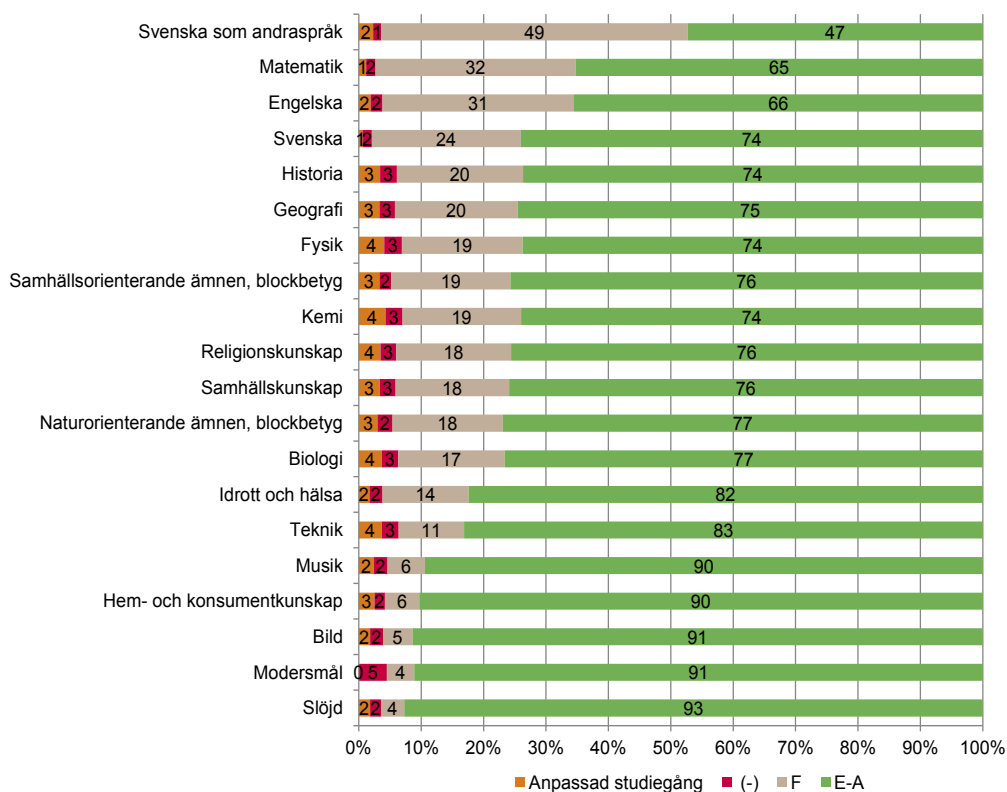
Diagrammen visar att den genomsnittliga betygspoängen ökat svagt över de tre åren i de flesta ämnena. Den största ökningen sedan 2013 har skett i hem- och konsumentkunskap, följt av slöjd och musik. Endast i matematik har den genomsnittliga betygspoängen sjunkit både mellan 2013 och 2014 och mellan 2014 och 2015. Diagram 7 visar att den genomsnittliga betygspoängen i naturorienterande ämnen, både som block och som enskilda ämnen, sjönk 2014 men har 2015 ökat igen och närmast sig genomsnittet för 2013.

Resultat för elever med särskilt stöd

Om en elev riskerar att inte uppnå det lägsta godkända betyget E, trots att stöd har givits i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn som skyndsamt ska utreda om eleven är i behov av särskilt stöd.¹² Om skolan bedömer att andra stödinsatser inte är nog för att hjälpa en elev kan rektor som sista utväg ta beslut om att anpassa studieänggen.

Diagram 9 visar betygen bland de 10 585 elever som på hösten 2014 haft någon typ av dokumenterad stödåtgärd.¹³ Uppgifterna om särskilt stöd avser den 15 oktober 2014.¹⁴ Extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen är inte inkluderade.

Diagram 9. Elever med dokumenterade stödåtgärder, hösten 2014. Andel elever som erhållit godkända betyg resp. inte erhållit godkända betyg, våren 2015.

Bland de elever som hösten 2014 haft en dokumenterad stödåtgärd erhöll mellan 47 och 93 procent ett godkänt betyg i de olika ämnena på vårterminen 2015. Bland

¹² 3 kap. 8 § skollagen (2010:800).

¹³ Resultaten baseras på de 100 576 elever i åk 6 som rapporterats in både hösterminen 2014 och vårterminen 2015. Uppgifterna om dokumenterade stödåtgärder avser åtgärdsprogram, undervisning i särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning, anpassad studiegång och studiehandledning på modersmålet.

¹⁴ Avser veckan då den 15 oktober infaller. Se PM - Särskilt stöd i grundskolan läsåret 2014/15. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3530>

eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk erhöll knappt hälften av eleverna med dokumenterade stödåtgärder ett godkänt betyg i ämnet. Att eleverna inte betygssatts i ämnen till följd av anpassad studiegång är vanligast i de natur- och samhällsorienterande ämnena samt i teknik.

Bland eleverna som erhöll ett F eller ett streck (-) i två eller fler ämnen på vårterminen hade 43 procent en dokumenterad stödåtgärd hösten 2014. Drygt hälften av eleverna som inte uppnådde godkänt betyg i två eller fler ämnen hade med andra ord inte någon dokumenterad stödåtgärd på höstterminen.

I statistiken går det inte att se huruvida särskilt stöd har satts in efter insamlingen av statistiken den 15 oktober. Det går inte heller att se huruvida eleverna haft extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats www.skolverket.se under Statistik & utvärdering/ Statistik i tabeller/ Grundskolan/ Betyg årskurs 6. Där finns statistik om terminsbetygen i årskurs 6, vårterminen 2015. I tabellerna på riksnivå redovisas även statistiken uppdelad på olika bakgrundsfaktorer.

I Skolverkets databas SIRIS redovisas resultaten på läns-, kommun- och skolenhetsnivå. Uppgifter för jämförelser på läns- och kommunnivå finns även i webbdatabasen Jämförelsetal, men där enbart för kommunala huvudmän. Vill du veta mer om terminsbetyg finns information på Skolverkets webbplats www.skolverket.se/bedomning.